

Fortsatt avgiftsfri prevention för ungdomar under 25 år i Österbottens Välfärdsområde år 2024

Välfärdsområdesstyrelse 19.06.2023 § 190
786/06.00.00/2023

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 184 1597, fornamn.efternamn@ovph.fi

Österbottens välfärdsområde har under år 2023 deltagit i det statsfinansierade projektet Framtidens social- och hälsocentral. Projektet inrymmer ett försök med avgiftsfria preventivmedel för ungdomar under 25 år. Målet med försöket är att erbjuda enhetliga, jämlika, tillgängliga och patientsäkra preventivtjänster. Tanken är att erbjuda heltäckande preventivvårdstjänster i syfte att främja sexual hälsan och välbefinnandet samt förebygga sexuellt överförbara sjukdomar och oönskade graviditeter.

En del kommuner i Österbottens välfärdsområde har redan tidigare erbjudit avgiftsfria preventivmedel till unga med stöd av lokala beslut. Inom ramen för försöket med avgiftsfria preventivmedel har alla ungdomar under 25 år oberoende av kön och studerande från andra orter eller andra länder samt flyktingar haft tillgång till alla preventivmedel, dvs. spiraler, implantat, plåster, ringar, e-piller, minipiller, kondomer och oralsexskydd. I och med projektet har processerna för preventivtjänsterna förenhetligats och ungdomar under 25 år har fått tillgång till enhetliga, jämlika, tillgängliga och patientsäkra preventivmedel samt handledning och rådgivning som stöder sexual hälsan och välbefinnandet.

Nationellt, och även i Österbotten, ökar antalet könssjukdomar, samtidigt som merparten av smittorna konstateras hos 15–29-åringar. Samtidigt används kondomer oregelbundet och kunskaperna om sexual hälsan och fortplantningshälsan hos unga och i synnerhet hos pojkar är svaga. Obehandlade könssjukdomar kan orsaka barnlöshet samt varierande infektioner som följsjukdomar, vilka senare leder till ett ökande servicebehov.

Lättillgängliga, avgiftsfria preventivmedel samt handledning och rådgivning som främjar sexual hälsan och fortplantningshälsan förebygger de negativa, långvariga konsekvenser som hänför sig till ungas sexual hälsa, fortplantningshälsa och psykiska hälsa. De främjar också i hög grad jämlikheten bland unga men även de ungas rätt att besluta om sin egen kropp, samtidigt som de utgör en satsning på de förebyggande tjänsterna. I Österbottens välfärdsområde har man utbildade sexualterapeuter och sexualrådgivare, vars kompetens tillgodogörs i främjandet av sexual hälsan och fortplantningshälsan.

I Finland har graviditeterna bland 15–24-åringar och aborterna i synnerhet bland 15–19-åringar minskat efter att p-pillret infördes på marknaden. Ändå utgör återaborter över 30 procent av ungdomarnas aborter, samtidigt som de inte erbjuds likvärdiga möjligheter att förebygga graviditeter och könssjukdomar. Mest aborter görs i nuläget bland 20–24-åringar. Enligt forskning kan man genom avgiftsfria preventionsmetoder sänka födelsetalen och aborterna bland tonåringar. Det är viktigt att förebygga tonårsgraviditeter eftersom en oönskad graviditet ofta leder till att problemen anhopas, vilket igen får långvariga konsekvenser för den unga. Enligt nationella uppgifter från år 2021 hade 40 procent av dem som gjorde en abort under 25 års ålder inte använt sig av ett tillförlitligt preventivmedel före graviditeten.

Försöket med avgiftsfria preventivmedel avslutas i slutet av år 2023. I fortsättningen bedöms kostnaden för preventivmedel i Österbottens välfärdsområde uppgå till cirka 170 000 euro per år, varav tilläggskostnaden, med beaktande av den redan budgeterade avgiftsfria preventionen, skulle uppgå till ca 120 000 euro. Den här kostnadsberäkningen omfattar alla preventivmetoder och har iakttagits i välfärdsområdets framtids- och anpassningsprogram som ett förebyggande, prioriterat område.

Sektordirektör, barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

föreslår, att styrelsen beslutar att avgiftsfria preventivtjänster ska erbjudas alla ungdomar under 25 år i Österbottens välfärdsområde från och med 1.1.2024. De avgiftsfria

preventivtjänsterna inrymmer rådgivning som främjar sexual hälsa samt preventivmedel som förebygger könssjukdomar och oönskade graviditeter.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Distribution